

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง ภาวะความเป็นคนปกติคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ที่สัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของคณะวิชา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาองค์ประกอบภาวะความเป็นคนปกติคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
2. ศึกษาประสิทธิผลของคณะวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะความเป็นคนปกติคณะศึกษาศาสตร์และ

ครุศาสตร์กับประสิทธิผลของคณะวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คนปกติคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 10 แห่ง จำนวน 10 คน อดีตคนปกติคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 10 แห่ง นิจารณาเลือกอดีตคนปกติที่เพิ่งหมดวาระไปแห่งละ 1 คน รวม 10 คน อธิการบดีและอดีตอธิการบดี สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน อาจารย์อาวุโสประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์จากสถาบันอุดมศึกษา

สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งคนเดิมมาก่อน จำนวน 5 คน และอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 10 แห่ง จำนวน 851 คน ในส่วนของอาจารย์ประจำเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 540 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 63.45

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ อธิการบดี อดีตอธิการบดี และอาจารย์อาวุโสประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวนี้ เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับภาวะความเป็นคนบดเคี้ยวคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์และประสิทธิผลของคณะวิชา

2.2 แบบสัมภาษณ์ตามเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) คนบดเคี้ยวและอดีตคนบดเคี้ยวคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวนี้ เป็นข้อคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลด้วยซึ่งภาวะความเป็นคนบดเคี้ยวคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์และประสิทธิผลของคณะวิชา

2.3 แบบสอบถาม อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ แบบสอบถามดังกล่าวนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการถามข้อเท็จจริงของผู้ตอบ ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับภาวะความเป็นคนบดเคี้ยวคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ประกอบด้วยข้อคำถามวัดคุณลักษณะของคนบดเคี้ยว จำนวน 25 ข้อ วัดพฤติกรรมผู้นำของคนบดเคี้ยว จำนวน 36 ข้อ วัดความสัมพันธ์ระหว่างคนบดเคี้ยวกับผู้ใต้บังคับบัญชา จำนวน 8 ข้อ วัดลักษณะโครงสร้างของงานในคณะวิชา จำนวน 6 ข้อ วัดอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคนบดเคี้ยว จำนวน 6 ข้อ และวัดบรรยากาศของคณะวิชา จำนวน 21 ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินแต่ละด้านตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของคณะวิชา ประกอบด้วยข้อคำถามวัดความมีชื่อเสียงของคณะวิชา จำนวน 12 ข้อ และวัดความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา จำนวน 25 ข้อ โดยให้ผู้ตอบประเมินแต่ละด้านตามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเช่นกัน

2.4 แบบสำรวจประสิทธิผลของคณะวิชา เป็นแบบสำรวจที่ใช้เก็บข้อมูลในด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของคณะวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามความเหมาะสมของเครื่องมือ ในส่วน
ของแบบสอบถามได้ขอความร่วมมือจากผู้ประสานงานประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
แต่ละแห่งช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลให้ ระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน 2535
ถึงเดือนธันวาคม 2536

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลจากอธิการบดี อดีตอธิการบดี และอาจารย์อาวุโสประจำคณะ
ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์แล้วสรุปเป็นหมวดหมู่
2. ข้อมูลจากคณบดีและอดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ด้วยเทคนิค
การวิจัย EDFR นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างค่า
มัธยฐานกับค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
3. ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ นำมาวิเคราะห์
หาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
4. ข้อมูลจากแบบสำรวจประสิทธิผลของคณะวิชา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์
แล้วสรุปเป็นหมวดหมู่

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษาภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่
สัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของคณะวิชา ในครั้งนี้ สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้
ดังนี้

1. สถานภาพของอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
 อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ แต่ละสถาบันที่ตอบแบบ
 สอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป การศึกษาวุฒิสถาบันปริญญาโท
 จากสถาบันการศึกษาในประเทศเป็นส่วนใหญ่ อาจารย์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์มีจำนวนอยู่น้อยมาก และมีอายุราชการตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
2. องค์ประกอบภาวะความเป็นคนบดเคี้ยวศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ประกอบด้วย

2.1 คุณลักษณะของคนบดเคี้ยวได้แก่

- 2.1.1 คุณลักษณะทางกาย
- 2.1.2 คุณลักษณะทางสังคม
- 2.1.3 คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ
- 2.1.4 คุณลักษณะทางส่วนบุคคล

2.2 พฤติกรรมผู้นำของคนบดเคี้ยวได้แก่

- 2.2.1 พฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่ม
- 2.2.2 พฤติกรรมด้านจินตอาหาร

2.3 สภาพการณ์ของคณะวิชา ได้แก่

- 2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคนบดเคี้ยวกับผู้ได้บังคับบัญชา
- 2.3.2 โครงสร้างของงานในคณะวิชา
- 2.3.3 อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคนบดเคี้ยว
- 2.3.4 บรรยากาศของคณะวิชา

2.1 คุณลักษณะของคนบดเคี้ยว ซึ่งจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะทางกาย
 คุณลักษณะทางสังคม คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ และคุณลักษณะทางส่วนบุคคล นั้น ผู้เชี่ยวชาญ
 เห็นสอดคล้องต้องกันว่าตัวบ่งชี้คุณลักษณะของคนบดเคี้ยวที่มีความจำเป็นมากที่สุดทางด้านต่าง ๆ
 มีดังนี้

คุณลักษณะทางกาย

1. สุขภาพแข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

คุณลักษณะทางสังคม

1. ได้รับการยอมรับจากสังคมภายในและภายนอกคณะวิชา
2. ความน่าเชื่อถือทางด้านวิชาการ
3. ความน่าไว้วางใจในด้านภูมิหลังการทำงาน
4. มนุษยสัมพันธ์ที่ดีเข้ากับคนได้ง่าย

คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ

1. ความซื่อสัตย์และยุติธรรม
2. ความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานที่สามารถปฏิบัติได้
4. การแสดงตนเป็นต้นแบบอย่างของความเป็นครูและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
5. ความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ
6. ความวิริยะ อุตสาหะ และอดทน

คุณลักษณะทางส่วนบุคคล

1. ความรับผิดชอบในหน้าที่และการกระทำของตน
2. ความสามารถในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหา
3. มีสติปัญญา ไหวพริบ และปฏิภาณ

ส่วนตัวบ่งชี้คุณลักษณะของคุณสมบัติที่มีความจำเป็นมากทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

คุณลักษณะทางสังคม

1. การวางตนและแสดงตนได้สมฐานะ
2. ใช้ถ้อยคำที่สามารถโน้มน้าวจิตใจได้
3. จิตใจเอื้ออารี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ

1. ความเสียสละทั้ง เวลาและทรัพย์สิน
2. ความทะเยอทะยานในสิ่งที่เป็นไปได้ในการส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่และการทำงาน

คุณลักษณะทางส่วนบุคคล

1. ความรอบรู้ในวิชาการศึกษาและด้านอื่น ๆ
2. ความรอบรู้กฎระเบียบข้อบังคับการบริหารทางราชการ
3. วุฒิทางการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการสูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทั้ง 10 แห่ง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะทางกายของคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (12.62, 12.60, 12.74, 11.71, 13.15, 11.80, 12.80, 11.77, 12.55 และ 12.83 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาค่าคุณลักษณะทางกายที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายชื่อ ได้แก่ สุขภาพแข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.70 และ 4.58) ส่วนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.39, 4.22, 4.25, 4.13, 4.41, 4.12, 4.07 และ 4.16 ตามลำดับ)

ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะทางสังคมของคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (30.68, 29.79, 29.51, 28.90, 31.12, 27.77, 30.57, 28.64, 28.66 และ 31.07 ตามลำดับ) และ

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะทางสังคมที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายข้อ ได้แก่ ได้รับการยอมรับจากสังคมภายในและภายนอกคณะวิชา ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.50) ส่วนคณิตศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.43, 4.20, 4.08, 3.91, 3.83, 4.33, 4.04, 4.02 และ 4.09 ตามลำดับ) ความน่าเชื่อถือทางด้านวิชาการ พบว่า คณิตศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และธานี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.54 และ 4.50) ส่วนคณิตศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.36, 4.39, 4.37, 4.04, 4.37, 4.16, 4.25 และ 4.08 ตามลำดับ) ความน่าไว้วางใจในด้านภูมิหลังการทำงาน พบว่า คณิตศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.57 และ 4.50) ส่วนคณิตศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธานี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.33, 4.35, 4.22, 4.16, 4.43, 4.23, 4.10 และ 4.31 ตามลำดับ) มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีเข้ากับคนได้ง่าย พบว่า คณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.62) ส่วนคณิตศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย

เชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.46, 4.37, 4.37, 4.37, 3.96, 4.41, 4.12, 3.86 และ 4.45 ตามลำดับ)

ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของคณาบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (34.03, 33.46, 34.74, 33.21, 34.98, 33.80, 33.48, 32.81, 32.66 และ 34.57 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายข้อ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ และยุติธรรม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณาบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พระนครเหนือ และคณาบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.57, 4.53 และ 4.50 ตามลำดับ) ส่วนคณาบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 7 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.34, 4.39, 4.34, 4.31, 4.37, 4.20 และ 4.02 ตามลำดับ) ความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ พบว่า คณาบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณาบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.60 และ 4.52) ส่วนคณาบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.33, 4.29, 4.28, 4.18, 4.33, 4.13, 4.14 และ 4.36 ตามลำดับ) ความคิดริเริ่มสร้างสรรคงานที่สามารถปฏิบัติได้ พบว่า คณาบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และ
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.32, 3.97, 4.17, 4.06,
 4.25, 4.33, 4.00, 3.97, 4.13 และ 4.00 ตามลำดับ) การแสดงตนเป็น
 ตัวแบบอย่างของความเป็นครูและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ พบว่า คณบดีคณะครุศาสตร์
 อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และคณบดีคณะ
 ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.69 และ 4.50)
 ส่วนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.44, 4.35, 4.42, 4.31,
 4.33, 4.46, 4.23 และ 3.92 ตามลำดับ) ความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ พบว่า
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.62)
 ส่วนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.14, 4.14,
 4.45, 4.06, 4.30, 4.31, 4.00, 4.02 และ 3.95 ตามลำดับ) ความวิริยะ
 อุตสาหะ และอดทน พบว่า คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.61) ส่วน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่
 ระดับมาก (4.34, 4.33, 4.37, 4.31, 4.37, 4.33, 4.31, 4.21 และ 4.26
 ตามลำดับ)

ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะทางส่วนบุคคลของคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และ

ครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (29.91, 29.29, 29.20, 29.02, 29.77, 28.97, 29.36, 27.02, 29.50 และ 29.98 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะทางส่วนบุคคลที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายข้อ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ในหน้าที่และการกระทำของตน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณบดีคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย และ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมากที่สุด (4.52, 4.52, 4.51 และ 4.51 ตามลำดับ) ส่วนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 6 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธานี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.33, 4.35, 4.33, 4.42, 4.21 และ 4.13 ตามลำดับ) ความสามารถในการวินิจฉัยและแก้ไขปัญหา พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.27, 4.08, 4.11, 4.16, 4.43, 4.13, 4.26, 3.89, 4.15 และ 3.95 ตามลำดับ) มีสติปัญญา ไหวพริบ และปฏิภาณ พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.29, 4.14, 4.22, 4.14, 4.37, 4.23, 4.28, 3.91, 4.39 และ 4.14 ตามลำดับ)

2.2 พฤติกรรมผู้นำของคณบดี จะประกอบไปด้วย พฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่มและพฤติกรรมด้านจินตนาการนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันว่าตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำที่มีความจำเป็นมากที่สุดทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

พฤติกรรมผู้นำของคณบดี

1. วางนโยบายหลักในการบริหารงานคณะไว้ชัดเจน
2. ใจกว้างรับความคิดเห็นใหม่ ๆ
3. ยอมรับ ให้เกียรติ ยกย่องประกาศเกียรติคุณความสามารถของผู้ร่วมงานในด้านต่าง ๆ
4. ให้ความสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงาน
5. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของคณะที่ผ่านมา
6. กระตุ้นให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงาน
7. วางระบบการดำเนินงาน มีจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินงาน การติดตามงาน การแก้ไข และการประเมินผลไว้แน่นอน
8. มีระบบข้อมูลพร้อม สามารถมีข้อมูลอธิบายได้
9. ให้คำปรึกษาหารือ ทหาหนทางแก้ไขปัญหาขณะที่ยังดำเนินงานอยู่
10. ให้ความเสนอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในฐานะที่เท่าเทียมกัน
11. ติดตามผลงาน ตรวจสอบความก้าวหน้า ตรงตามเป้าหมาย และตรงตามระยะเวลาที่กำหนด
12. มีความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไข้ปัญหา
13. ศึกษาพัฒนาการของคณะวิชา ประวัติ ปรัชญา นโยบาย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
14. เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบได้เสมอ

ส่วนตัวบ่งชี้พฤติกรรมผู้นำที่มีความจำเป็นมากทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาภาพรวมของภาควิชา

2. มอบหมายงานให้แต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยพิจารณาความถนัดและความสนใจ
3. แจ้งผลงานที่ได้รับให้ผู้รับผิดชอบทราบ
4. เตรียมตัวก่อนเข้ารับตำแหน่ง โดยศึกษาหาความรู้ประสบการณ์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการบริหารงานคณะวิชา
5. ศึกษาแนวโน้มทางการศึกษาเพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายในการดำเนินงานของคณะวิชา
6. บริหารงานของคณะวิชาโดยอาศัยความร่วมมือ
7. จัดหาทุนสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การศึกษาต่อ การดูงานภายในประเทศและต่างประเทศ
8. นำเรื่องต่าง ๆ เข้าที่ประชุมกรรมการประจำคณะ เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็น
9. ให้สวัสดิการบางอย่างที่ไม่สามารถเบิกจ่ายตามระเบียบราชการแก่ผู้ได้บังคับบัญชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทั้ง 10 แห่ง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้าน โครงสร้างการริเริ่ม จำนวน 6 แห่ง คือ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ใน ระดับมาก (66.81, 65.75, 65.42, 64.75, 66.12 และ 67.57 ตามลำดับ) และมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอสมควร จำนวน 4 แห่ง คือ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธนบุรี (60.83, 62.94, 62.80 และ 62.44 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้าน โครงสร้างการริเริ่มที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายชื่อ ได้แก่ คณบดีวางมาตรฐานการปฏิบัติงานเอาไว้นั่นเอง พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ย
 ปรากฏอยู่ระดับมาก (3.84, 3.72, 3.68, 3.83, 3.77, 3.83, 3.61, 3.55,
 3.65 และ 3.71 ตามลำดับ) คณะที่มอบหมายงานบางอย่างให้ผู้ร่วมงานทำ พบว่า คณะที่
 คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ย
 ปรากฏอยู่ระดับมาก (4.00, 3.93, 3.77, 3.70, 3.97, 3.66, 3.74, 3.63,
 3.55 และ 3.90 ตามลำดับ) คณะที่ส่งเสริมให้ใช้ระเบียบปฏิบัติงานอย่างเดียวกันใน
 คณะวิชา พบว่า คณะที่ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ย
 ปรากฏอยู่ระดับมาก (3.75, 3.85, 3.80, 3.52, 3.77, 3.53, 3.59, 3.85,
 3.68 และ 3.83 ตามลำดับ) คณะที่เน้นการทำงานให้ทันกำหนดเวลา พบว่า คณะที่
 คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.88,
 3.79, 3.77, 3.87, 4.02, 3.96, 3.64, 3.53, 3.78 และ 4.11 ตามลำดับ)
 คณะที่นำความคิดใหม่ ๆ ไปปรึกษาผู้ร่วมงาน พบว่า คณะที่ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
 จำนวน 7 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย
 สงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ย
 ปรากฏอยู่ระดับมาก (4.06, 3.75, 3.57, 3.83, 3.91, 3.70 และ 4.00 ตาม

ลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.40, 3.46 และ 3.39 ตามลำดับ) คณะที่ติดตามดูแลให้ผู้ร่วมงานทำงานเต็มกำลังความสามารถ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 3 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.61, 3.72 และ 3.57 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 7 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.47, 3.34, 3.43, 3.30, 3.35, 3.42 และ 3.47 ตามลำดับ) คณะที่จัดหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานให้แก่ผู้ร่วมงาน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.55, 3.56, 3.60, 3.60, 3.56, 3.53, 3.50 และ 3.61 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.40 และ 3.36)

ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมผู้นำของคณะที่ด้านเงินต่ออาหาร จำนวน 8 แห่ง คือ คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (70.35, 68.91, 64.80, 68.95, 71.10, 67.52, 66.42 และ 74.09 ตามลำดับ) และมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอสมควร จำนวน 2 แห่ง คือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (62.50 และ 59.81) และเมื่อ

พิจารณาพฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้านจิตอาสารที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายชื่อ ได้แก่ คณบดีพยายามทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกสบายใจขณะที่สนทนาอยู่ด้วย สอดคล้องตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้นพบว่าคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.11, 3.97, 3.94, 4.02, 4.39, 3.80, 4.06, 3.85, 3.71 และ 4.40) คณบดีพยายามคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงานพบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.03, 4.25, 3.77, 4.14, 4.50, 3.66, 4.03, 3.91, 3.50 และ 4.47 ตามลำดับ) คณบดีเอาใจใส่สวัสดิภาพของผู้ร่วมงาน พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.92, 3.66, 3.65, 3.68, 4.41, 3.65, 3.65 และ 4.14 ตามลำดับ) ส่วนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.33 และ 3.47) คณบดีสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานศึกษาหาความรู้ พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก(4.04, 3.91, 3.71, 3.87, 4.35, 4.03, 3.89, 4.06 และ 4.40 ตามลำดับ) ส่วนคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.10) คณบดี
 ยกย่องชมเชยผู้ร่วมงานและปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยดีในฐานะที่เท่าเทียมกัน พบว่า คณบดี
 คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก
 (3.79, 3.75, 3.51, 3.58, 3.64, 3.65, 3.68 และ 3.95 ตามลำดับ) ส่วน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.26 และ 3.31)

2.3 สภาพการณ์ของคณะวิชาจะประกอบไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่าง
 คณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา ลักษณะ โครงสร้างของงานในคณะวิชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่
 ของคณบดี และบรรยากาศของคณะวิชานั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันว่าตัวบ่งชี้
 สภาพการณ์ของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

1. ผู้ใต้บังคับบัญชาประสานงานร่วมมือกันทำงานด้วยความ
 สร้างสรรค์

2. ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการ
 ทำงานของคณบดี

ลักษณะ โครงสร้างของงานในคณะวิชา

1. การกำหนดเป้าหมายของงานในคณะ ivo อย่างชัดเจน
 อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดี

1. คณบดีเสนอการให้รางวัลความดีความชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

2. คณบดีมอบหมายการทำงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

3. คณบดีกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังภาควิชา

บรรยากาศของคณะวิชา

1. สมาชิกร่วมกันวางแผนในการทำงาน

2. สร้างบรรยากาศวิชาการ แสวงหาความรู้ตลอดเวลา

3. มีความสามัคคี และจริงใจต่อกัน
4. คณบดีมีการปรึกษาที่บริหารเพื่อความมั่นใจในการตัดสินใจ
5. คณบดีขอความคิดเห็นคณะกรรมการประจำคณะสรุปเป็นมติออกมาในกรณีเรื่องที่ใช้ทรัพยากรมากเป็นการลงทุนสูง และระยะยาว

ส่วนตัวบ่งชี้สภาพการณ์ของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากทางด้าน

ต่าง ๆ มีดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา

1. คณบดีให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ลักษณะ โครงสร้างของงาน ในคณะวิชา
1. การระบุขั้นตอนการทำงานในคณะไว้อย่างเหมาะสม
 2. การแบ่งสายงานไว้เป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน
 3. สามารถประเมินผลงานได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
 4. สรุปผลการดำเนินงานที่จัดทำไปแล้วให้ผู้ร่วมงานทราบ
 5. มีข้อกำหนดผลงานที่มีประสิทธิภาพไว้ชัดเจน

อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดี

1. คณบดีเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาพบเพื่อปรึกษาหารือหาหนทางแก้ไขการทำงาน
2. คณบดีเสนอชื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งระดับคณะวิชาและมหาวิทยาลัย
3. คณบดีเสนอการลงโทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

บรรยากาศของคณะวิชา

1. คณบดีขอความคิดเห็นคณะกรรมการประจำคณะเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนในการทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์

ทั้ง 10 แห่ง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาของ

คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (29.65, 29.27, 28.26, 29.67, 31.29, 29.40, 28.40, 30.23 และ 31.95 ตามลำดับ) ส่วนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อยู่ในระดับพอสมควร (27.71) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคณิตกับผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดราย ชื่อ ได้แก่ ผู้ได้บังคับบัญชาประสานงานร่วมมือกันทำงานด้วยความสร้างสรรค์ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ย ปรากฏอยู่ระดับมาก (3.82, 3.57, 3.83, 3.63 และ 3.78 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.47, 3.12, 3.23, 3.44 และ 3.34 ตามลำดับ) ผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของคณิต พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.78, 3.77, 3.60, 3.66, 4.08, 3.53, 3.62, 3.70 และ 4.00 ตามลำดับ) และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.47)

ค่าคะแนนเฉลี่ยลักษณะโครงสร้างของงานในคณะวิชาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อยู่ในระดับมาก (21.02) ส่วนของคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และ
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับพอสมควร (20.61, 20.67, 19.37, 20.77,
 19.07, 19.83, 19.96, 20.16 และ 20.67 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาลักษณะ
 โครงสร้างของงานในคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายชื่อ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย
 ของงานในคณะไว้อย่างชัดเจน ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่าคณะศึกษาศาสตร์
 และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย
 สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.76, 3.62,
 3.66, 3.83, 3.50, 3.61, 3.65, 3.55 และ 3.78 ตามลำดับ) ส่วนมหาวิทยาลัย
 ศิลปากร มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.34)

ค่าคะแนนเฉลี่ยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีของคณะศึกษาศาสตร์และ
 ครุศาสตร์ จำนวน 7 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับ
 มาก (21.93, 22.10, 22.10, 22.60, 21.47, 21.00 และ 22.31 ตามลำดับ)
 ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 3 แห่ง คือมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัย
 สงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธานี อยู่ในระดับพอสมควร (20.20,
 19.53 และ 19.55 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีที่มี
 ความจำเป็นมากที่สุดรายชื่อ ได้แก่ คณบดีเสนอการให้รางวัลความดีความชอบแก่ผู้ได้บังคับ
 บัญชาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.60) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน
 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหาร
 ลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.27, 3.41, 3.00, 3.25, 2.63,
 3.25, 3.04, 2.65 และ 3.16 ตามลำดับ) คณบดีมอบหมายการทำงานให้แก่ผู้ได้

บังคับบัญชา พบว่าคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.80, 3.72, 3.77, 3.83, 3.53, 3.59, 3.52 และ 3.73 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.45 และ 3.36) ได้แก่ คณาจารย์กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังภาควิชา พบว่าคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.02, 3.98, 3.54, 3.89, 4.00, 3.60, 3.85, 3.85 และ 4.09 ตามลำดับ) และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.28)

ค่าคะแนนเฉลี่ยบรรยายภาคของคณะวิชาคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นบรรยายภาคแบบปรึกษา (64.73, 63.90, 61.94, 64.81, 67.44, 58.97, 64.02, 63.00, 55.89 และ 68.91ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาบรรยายภาคของคณะวิชา คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทั้ง 10 แห่งนี้ แล้ว พบว่าค่าเฉลี่ยรายชื่อของบรรยายภาคของคณะวิชาแบบปรึกษาทั้ง 10 แห่งนี้ สอดคล้องตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้ ผู้ร่วมงานมีความเชื่อมั่นในตัวคณาจารย์ค่อนข้างมาก (2.96, 2.91, 2.74, 2.85, 3.14, 2.76, 2.81, 2.89, 2.60 และ 3.04 ตามลำดับ) ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกอิสระค่อนข้างมากที่จะพูดกับคณาจารย์เกี่ยวกับเรื่องงาน (3.37, 3.22, 3.17, 3.22, 3.31, 3.13, 3.25, 3.25, 2.78 และ

3.42 ตามลำดับ) คณะบดีให้ความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นในตัวผู้ร่วมงานค่อนข้างมาก (3.06, 3.00, 2.88, 3.12, 3.08, 2.60, 2.95, 2.93, 2.55 และ 3.26 ตามลำดับ) คณะบดีมีการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานโดยให้รางวัลมากและมีการลงโทษบ้าง (3.37, 3.60, 3.45, 3.60, 3.58, 3.06, 3.68, 3.21, 2.65 และ 3.61 ตามลำดับ) เมื่อมีการสื่อความหมายจากคณะบดี ผู้ร่วมงานรับฟังด้วยความรู้สึกไว้วางใจ แต่มีความระมัดระวัง (3.10, 3.12, 3.00, 3.10, 3.37, 3.06, 3.21, 3.10, 2.65 และ 3.35 ตามลำดับ) การสื่อความหมายจากคณะบดีสู่ผู้ร่วมงานมีลักษณะให้ข้อมูลถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน (3.18, 3.16, 3.11, 3.12, 3.29, 3.00, 3.25, 3.23, 3.00 และ 3.30 ตามลำดับ) การตัดสินใจในการดำเนินงานของคณะวิชาอยู่ที่คณะบดีใน ส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายและมอบหมายให้ผู้ร่วมงานตัดสินใจมากขึ้น (3.18, 3.06, 2.97, 3.18, 3.33, 2.70, 3.04, 3.14, 2.73 และ 3.42 ตามลำดับ) การให้อำนาจตัดสินใจทางวิชาการ เช่น การประเมินผลการเรียนการสอน วิธีสอน ฯลฯ ในคณะวิชา ให้ทุกคนมีอิสระในการตัดสินใจภายใต้กฎเกณฑ์ที่คณะวิชากำหนด (3.23, 3.37, 3.17, 3.16, 3.52, 3.13, 3.25, 3.04, 2.60 และ 3.28 ตามลำดับ) การกำหนดจุดมุ่งหมายของคณะวิชา โดยให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมกันแล้วคณะบดีเป็นผู้กำหนด (2.79, 2.91, 2.82, 3.12, 3.29, 2.63, 3.11, 2.80, 2.86 และ 3.21 ตามลำดับ) ในการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดเอาไว้มีการต่อต้านเกิดขึ้นน้อย (3.03, 2.75, 2.91, 2.77, 3.31, 2.80, 2.96, 3.04, 2.63 และ 3.04 ตามลำดับ) ลักษณะการควบคุมงานในคณะวิชามีการควบคุมบ้างและให้ผู้ร่วมงานรับผิดชอบ (3.28, 3.31, 3.31, 3.35, 3.43, 3.30, 3.37, 3.46, 2.86 และ 3.40 ตามลำดับ) การดำเนินงานของคณะบดีถูกต่อต้านจากกลุ่มภายในคณะวิชาบ้างเป็นครั้งคราว (3.30, 3.12, 3.31, 3.27, 3.31, 3.03, 3.24, 3.21, 2.73 และ 3.45 ตามลำดับ) คณะวิชาใช้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย ผลผลิต และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้รางวัล และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง (3.58, 3.72, 3.48, 3.60, 3.75, 3.06, 3.66, 3.61, 3.23 และ 3.69 ตามลำดับ) และคณะวิชามีการปฏิบัติงานแบบเป็น ทีมงานมากพอสมควร (3.02, 3.04, 2.74, 3.00, 3.12, 2.90, 2.88, 2.82, 2.63 และ 3.14 ตามลำดับ)

3. ประสิทธิภาพของคณะวิทยาศาสตร์และครุศาสตร์

3.1 ความมีชื่อเสียงของคณะวิชา ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันว่า
ตัวบ่งชี้ความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. คิษย์เก่าคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ได้สร้างชื่อเสียง
ในวิชาชีพครู
2. บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้ว
เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้ว่าจ้าง
3. บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้ว
มีความภาคภูมิใจ
4. อาจารย์ได้รับประกาศเกียรติคุณทางวิชาการ
5. บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มีเจตคติที่ดีต่อ
วิชาชีพครู

ส่วนตัวบ่งชี้ความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากทางด้านต่าง ๆ
มีดังนี้

1. อาจารย์ได้ผลิตผลงานทางวิชาการและการวิจัย
2. ความสนใจของบุคคลที่จะเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์
และครุศาสตร์
3. คณบดีเป็นที่รู้จักและยอมรับในแวดวงวิชาชีพศึกษาศาสตร์
และครุศาสตร์
4. คณบดีเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้กับหน่วยงานภายนอก
มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ได้รับเชิญจากหน่วยงานภายนอกไปเป็นวิทยากร
หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
6. คณบดีมีโครงการร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันหรือ
หน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ
7. คณะวิชามีการจัดประชุมทางวิชาการระดับชาติและ
นานาชาติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
 ทั้ง 10 แห่ง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความมีชื่อเสียงของคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
 จำนวน 2 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (45.15 และ 42.57) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์
 และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย
 สงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 และธนบุรี อยู่ในระดับพอสมควร (39.85, 36.03, 39.77, 41.56, 38.97,
 36.75, 41.57 และ 41.79 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาความมีชื่อเสียงของคณะวิชา
 ที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายชื่อ ได้แก่ ศิษย์เก่าคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ได้สร้างชื่อ
 เสียงในวิชาชีพครูตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์
 จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และ
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.95, 3.51, 3.77, 4.08,
 3.50, 3.58, 3.95, 3.63 และ 3.85 ตามลำดับ) และ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.47) บัณฑิตคณะ
 ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้วเป็นที่พึงพอใจแก่ผู้ว่าจ้างพบว่า คณะศึกษาศาสตร์
 และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.86,
 3.52, 3.62, 3.75, 3.95, 3.63, 3.55, 4.21, 3.92 และ 3.97 ตามลำดับ)
 บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้วมีความภาคภูมิใจพบว่าคณะศึกษาศาสตร์
 และครุศาสตร์ จำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และ
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.60, 3.79, 3.56, 3.78,

3.81 และ 3.95 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.31, 3.14, 3.47 และ 3.24 ตามลำดับ) อาจารย์ได้รับประกาศเกียรติคุณทางวิชาการ พบว่า คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.65) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.00, 3.00, 3.08, 3.10, 3.20, 2.87, 3.17, 3.18 และ 3.38 ตามลำดับ) บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.56, 3.50 และ 3.59 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 7 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.30, 3.08, 2.71, 3.35, 2.93, 3.23 และ 3.47 ตามลำดับ)

3.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของคณะวิชา ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันว่า ตัวบ่งชี้การบรรลุวัตถุประสงค์ของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

การผลิตบัณฑิต

1. จำนวนนิสิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
 2. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาแล้วประกอบอาชีพครู
- การวิจัย
1. ผลงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิงมากในการนำไปใช้
 2. จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

3. จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่น
4. จำนวนผลงานวิจัยที่เสร็จตามแผนงานที่กำหนด
5. ปริมาณงานวิจัยของอาจารย์ในแต่ละปีงบประมาณ
6. จำนวนทุนวิจัยที่ได้รับในแต่ละปีงบประมาณ

การบริการวิชาการ

1. บุคคลที่สนใจเข้ารับการอบรมในแต่ละโครงการมีจำนวนมาก
2. โครงการที่ให้บริการวิชาการต่าง ๆ มีจำนวนมาก
3. จำนวนงบประมาณจากทางคณะสนับสนุนการจัดบริการวิชาการ
4. จำนวนครั้งในการจัดบริการวิชาการในแต่ละโครงการ

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. จำนวนนิสิตนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
2. อาจารย์ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนในกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้นิสิตนักศึกษาเห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของโลก
3. ฝ่ายกิจการนิสิตศึกษามีนโยบายให้ความสำคัญกิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีโครงการจำนวนมาก

3.3 ความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้อง
 ต้องกันว่า ตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดทางด้าน
 ต่าง ๆ มีดังนี้

1. สมาชิกในคณะวิชาได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในการทำงาน
2. ความกระตือรือร้นในการทำงาน
3. ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้กับคณะวิชา
4. การเสนอแนะปัญหาเพื่อการสร้างสรรค์

5. การทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย ทันเวลา ผลงานออกมา มีคุณภาพ
6. สมาชิกมีความคิดริเริ่มและขยายแนวความคิดต่อไปอีก
7. การเสนอแลกเปลี่ยนแนวความคิดที่หลากหลาย
8. สมาชิกในคณะวิชามีอิสระ ทำงานได้ตามความถนัดและความสนใจ

ส่วนตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา ที่มีความจำเป็นมากทางด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. สมาชิกมีความสุขกับการทำงาน อยากอยู่ที่ทำงาน
2. การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ของคณะวิชา
3. สมาชิกร้องขอเรื่องต่าง ๆ ที่จะทำให้สภาพการทำงานของตนดีขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทั้ง 10 แห่ง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อยู่ในระดับมาก (94.61, 94.54, 95.60, 94.21, 94.31, 93.93, 91.94, 94.77 และ 91.86 ตามลำดับ) และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อยู่ในระดับพอสมควร (83.92) และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุด รายชื่อ ได้แก่ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน สอดคล้องตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นั้น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.17, 4.18, 4.25, 3.95, 4.20, 4.00, 4.14, 4.10 และ 3.92 ตามลำดับ) ส่วนคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.26) งานที่ปฏิบัติยังมีโอกาสพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.85, 3.89, 3.82, 3.89, 3.95, 3.83, 3.80, 4.02, 3.55 และ 3.92 ตามลำดับ) งานที่ปฏิบัติยังมีโอกาสพัฒนาตนเองและมีความก้าวหน้า พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.97, 3.91, 3.85, 3.83, 3.85, 3.86, 3.90, 3.85 และ 3.78 ตามลำดับ) ส่วนคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.47) ความมีอิสระ ในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.94, 3.70, 3.88, 3.60, 3.85, 3.75, 3.70 และ 3.71 ตามลำดับ) ส่วนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.33 และ 3.13) งานที่ปฏิบัติมีความสำคัญและได้รับการยอมรับจากผู้อื่น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.83, 3.85, 3.80, 3.68, 3.60, 3.86, 3.62, 3.91 และ 3.66 ตามลำดับ) ส่วนคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.36) การได้รับความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาเมื่อประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ จำนวน 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.60, 3.70, 3.65, 3.58, 3.77 และ 3.51 ตามลำดับ) และคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.30, 3.43, 3.23 และ 3.40 ตามลำดับ) มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของผู้ร่วมงาน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ธานี และเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.91, 4.00, 3.94, 3.93, 3.85, 4.00, 3.88, 3.76, 3.60 และ 3.78 ตามลำดับ)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะความเป็นคนบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์กับประสิทธิผลของคณะวิชา

4.1 คุณลักษณะของคนบดี ประกอบด้วย คุณลักษณะทางกาย คุณลักษณะทางสังคม คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ และคุณลักษณะทางส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของคณะวิชา ซึ่งประกอบด้วย ความมีชื่อเสียงของคณะวิชา และความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์พบว่า คณะ
 ครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะ
 ครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ
 คณบดีแต่ละด้านกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางสังคม ทาง
 บุคลิกภาพ และทางส่วนบุคคล กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางกายกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา
 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์
 ระหว่างคุณลักษณะทางสังคม ทางบุคลิกภาพ และทางส่วนบุคคล กับความมีชื่อเสียงของ
 คณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทาง
 กายกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณบดีแต่ละ
 ด้านกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะครุศาสตร์
 อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ
 ของคณบดีแต่ละด้านกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ
 ทางบุคลิกภาพและทางส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางกายและทางสังคมกับความ
 พึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางสังคม ทางบุคลิกภาพ และ
 ทางส่วนบุคคล กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 และมีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางกายกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่าง
 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางกายกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางสังคม ทางบุคลิกภาพ และทางส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางกาย ทางสังคม และทางส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณบดีแต่ละด้านกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 พฤติกรรมผู้นำของคณบดี ประกอบด้วย พฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่มและด้านจินตนาการ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของคณะวิชาซึ่งประกอบด้วย ความมีชื่อเสียงของคณะวิชา และความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ พบว่า คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของคณบดีแต่ละด้าน กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของคณบดีแต่ละด้านกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่มกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านจินตนาการกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของคณบดีแต่ละด้านกับความมีชื่อเสียง

ของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และคณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของคณาบดีแต่ละด้านกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคณาบดีแต่ละด้าน กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 สภาพการณ์ของคณะวิชา ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างคณาบดี และผู้ใต้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณาบดี และบรรยากาศของคณะวิชา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของคณะวิชา ซึ่งประกอบด้วย ความมีชื่อเสียงของคณะวิชา และความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการณ์ของ คณะวิชาแต่ละด้านกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณาบดี กับผู้ใต้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา และบรรยากาศของคณะวิชา กับความมี ชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณาบดีกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีความ สัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานในคณะวิชากับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณาบดีกับผู้ใ้ บังคับบัญชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณาบดี และบรรยากาศของคณะวิชา กับความมีชื่อ เสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ มีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณิตกับผู้ได้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา และบรรยากาศของคณะวิชา กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ของคณิต กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มีความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานใน คณะวิชา และบรรยากาศของคณะวิชา กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณิต กับความมีชื่อ เสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ระหว่างความ สัมพันธ์ระหว่างคณิตกับผู้ได้บังคับบัญชา กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น มีความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานในคณะวิชา กับความมีชื่อเสียงของ คณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ ระหว่างคณิตกับผู้ได้บังคับบัญชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณิต และบรรยากาศของ คณะวิชา กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของคณะวิชา กับความมีชื่อ เสียงของคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความ สัมพันธ์ระหว่างคณิตกับผู้ได้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา และอำนาจใน ตำแหน่งหน้าที่ของคณิต กับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีความสัมพันธ์ ระหว่างสภาพการณ์ของคณะวิชาแต่ละด้านกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา อย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ และพบว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการณ์ ของคณะวิชาแต่ละด้านกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร มีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณิตกับผู้ได้ บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา และบรรยากาศของคณะวิชา กับความพึงพอใจ

ของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานในคณะวิชาและบรรยากาศของคณะวิชา กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดี กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานในคณะวิชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีและบรรยากาศของคณะวิชากับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชากับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีและบรรยากาศของคณะวิชา กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานในคณะวิชากับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของงานในคณะวิชา และบรรยากาศของคณะวิชา กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของคณะวิชา กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ระหว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา และอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดี กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ประสิทธิภาพของคณะวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณบดีต่างกัน

5.1 ความมีชื่อเสียงของคณะวิชา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. ที่มีระดับภาวะความเป็นคนเบตีสสูงกว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. พบว่า เมื่อพิจารณาความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายข้อได้แก่ คิษย์เก่าคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ได้สร้างชื่อเสียงในวิชาที่พครตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (4.08 และ 3.51) บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้วเป็นที่พึงพอใจแก่ผู้ว่าจ้าง พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.95 และ 3.62) บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้วมีความภาคภูมิใจ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.79) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.14) อาจารย์ได้รับประกาศเกียรติคุณทางวิชาการ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.10 และ 3.00) บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่พคร พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.56) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (2.71) และเมื่อพิจารณาความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีความแตกต่างรายข้อกับคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ได้แก่ คนเบตีสเป็นที่รู้จักและยอมรับในแวดวงวิชาชีพศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.66) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.14) อาจารย์ได้รับเชิญจากหน่วยงานภายนอกไปเป็นวิทยากรหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.54) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.31) คณะวิชามีการจัดประชุมทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ย

ปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (2.72) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับน้อย (2.08)

5.2 ความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. ที่มีระดับภาวะความเป็นคนปกติสูงกว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. พบว่าเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาที่มีความจำเป็นมากที่สุดรายข้อตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น ได้แก่ ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (4.20 และ 4.25) งานที่ปฏิบัติอยู่มีโอกาสพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.95 และ 3.82) งานที่ปฏิบัติอยู่มีโอกาสพัฒนาตนเองและมีความก้าวหน้า พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.85 และ 3.85) ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.85 และ 3.88) งานที่ปฏิบัติอยู่มีความสำคัญและได้รับการยอมรับจากผู้อื่น พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.60 และ 3.80) การได้รับความช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาเมื่อประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.77 และ 3.65) มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของผู้ร่วมงาน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.85 และ 3.94) และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา ที่มีความจำเป็นมากที่สุดตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีความแตกต่างรายข้อกับคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ได้แก่ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแผนและนโยบายของคณะสำหรับการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.52) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา

ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.45) คณะได้ให้การยกย่องในผลการปฏิบัติงานที่ดี พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.72) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.40)

5.3 การบรรลุวัตถุประสงค์ของคณะวิชา ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. ที่มีระดับภาวะความเป็นคณะดีสูงกว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. พบว่า ในด้านการผลิตบัณฑิต จำนวนนิสิตนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในปีการศึกษา 2532 ถึง 2535 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 82 คน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 27 คน ในด้านการวิจัย จำนวนงานวิจัยของอาจารย์ในปีการศึกษา 2532 ถึง 2535 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 38 เรื่อง คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 4 เรื่อง จำนวนงบประมาณการวิจัยที่ได้รับ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 828,300 บาท คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 153,485 บาท จำนวนงานวิจัยที่ไม่เสร็จตามแผนงานที่กำหนด คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 27 เรื่อง คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 3 เรื่อง ในด้านการบริการวิชาการ จำนวนโครงการบริการวิชาการ ในปีการศึกษา 2532 ถึง 2535 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 41 โครงการ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 11 โครงการ จำนวนงบประมาณการบริการวิชาการที่ได้รับ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 495,000 บาท คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 348,839 บาท จำนวนบุคคลที่เข้ารับการบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 2,100 คน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 1,190 คน ในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จำนวนชมรมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 8 ชมรม คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 7 ชมรม จำนวนโครงการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม

คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 3 โครงการ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 4 โครงการ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องภาวะความเป็นคนดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่สัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของคณะวิชา ดังที่ได้สรุปผลมาเป็นลำดับแล้วนั้น ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่เป็นผลของการวิจัยเพื่อนำมาอภิปรายดังนี้

1. คุณลักษณะของคนดี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของคนดีในแต่ละด้านของคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่งปรากฏอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อของคุณลักษณะของคนดีที่มีความจำเป็นมากที่สุดตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้น พบว่าความซื่อสัตย์และยุติธรรม และความรับผิดชอบในหน้าที่และการกระทำของตนมีความจำเป็นมากที่สุดในระดับแรก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประถม แสงสว่าง (2524) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะนักบริหารการศึกษาที่คนไทยพึงประสงค์ พบความสำคัญและความจำเป็นของคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของนักบริหารการศึกษา อันดับแรกก็คือ ด้านคุณธรรม ความประพฤติ และความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ที่มีระดับภาวะความเป็นคนดีต่างกัน พบว่าคุณลักษณะของคนดีด้านความซื่อสัตย์และยุติธรรมของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (4.37 และ 4.34) ด้านความรับผิดชอบในหน้าที่และการกระทำของตน ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมากที่สุด (4.52 และ 4.51) และด้านการแสดงตนเป็นตัวอย่างของความเป็นครูและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมากที่สุด (4.50) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (4.42) คนดีในฐานะผู้บริหารสูงสุดของคณะวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ เป็นสถาบันที่เป็นแหล่งผลิตครูและนักการศึกษาที่ทรงไว้ซึ่งวิชาการและประกอบด้วยคุณธรรมซึ่งเป็นที่ยกย่อง เป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และคนทั่วไป การที่คนดีมีคุณลักษณะในแต่ละด้านปรากฏอยู่ในระดับมากย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีงามของ

ผู้บริหารในการที่จะผลิตบัณฑิตศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้วมีความรู้คู่คุณธรรม
ตั้งปณิธานที่ได้ตั้งไว้

2. พฤติกรรมผู้นำของคณบดี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของคณบดีซึ่ง
ประกอบไปด้วยพฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่ม และด้านจินตนาการ คณบดีควรแสดง
พฤติกรรมทั้ง 2 ด้านนี้ ควบคู่กันไปในส่วนที่เหมาะสม โดยขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ของ
คณะวิชา ในกรณีที่สภาพการณ์ของคณะวิชาเป็นปกติ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้อง
ต้องกันว่า คณบดีควรแสดงพฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่มและด้านจินตนาการในส่วน
60 ต่อ 40 (ร้อยละ 65) และจากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมด้านโครงสร้างการริเริ่ม
ของคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 6 แห่ง ปรากฏอยู่ในระดับมาก และ
จำนวน 4 แห่ง ปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร พฤติกรรมด้านจินตนาการของคณบดีคณะ
ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 8 แห่ง ปรากฏอยู่ในระดับมาก และจำนวน 2 แห่ง
ปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำเป็น
ต้องปรับระดับพฤติกรรมผู้นำในแต่ละด้านให้สูงขึ้นอีก โดยเฉพาะด้านโครงสร้างการริเริ่ม
ซึ่ง Halpin (1966) ได้กล่าวว่าหัวหน้างานที่พึงประสงค์ที่จะบริหารงานได้อย่างมี
ประสิทธิภาพนั้นจะต้องแสดงพฤติกรรมผู้นำแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง ความคิดใหม่ ๆ หรือ
ความคิดริเริ่มเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคณบดี เพราะคนที่มีความคิดริเริ่มจะเป็นผู้ที่
หลุดจากวังไกล สนใจกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลง โดยไม่กลัวปัญหาหรือต่อต้านการเปลี่ยน
แปลง กระจือหรือวันที่จะแก้ปัญหาหรือหาหนทางเปลี่ยนแปลงปรับปรุงไปเรื่อย ๆ สอดคล้อง
กับความเห็นของ Stogdill (1974) ที่ว่าศิลปะการเป็นผู้นำในด้านความสามารถในการ
ปฏิบัติงานนั้นต้องเป็นคนมีความคิดริเริ่ม และสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความคิดริเริ่ม
ต้องกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดริเริ่มและหาหนทางปรับปรุงหน่วยงานของตนอยู่
เสมอ เมื่อพิจารณาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณบดีต่าง
กัน พฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้านโครงสร้างการริเริ่มที่มีความจำเป็นมากรายข้อ ได้แก่
คณบดีวางมาตรฐานการปฏิบัติงานเอาไว้แน่นอน พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบัน
การศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก
(3.77 และ 3.68) คณบดีเน้นการทำงานให้ทันกำหนดเวลา พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
สถาบันการศึกษา ก. และคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏ

อยู่ระดับมาก (4.02 และ 3.77) คณบดีนำความคิดใหม่ ๆ ไปปรึกษาผู้ร่วมงาน พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.91 และ 3.57) คณบดีติดตามดูแลให้ผู้ร่วมงาน ทำงานเต็มกำลังความสามารถ พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.72) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.34) คณบดีติดตามดูแลให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิด พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.68) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.37) คณบดีประเมินคุณภาพผลงานที่ทำเสร็จแล้ว พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.68) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.20) ดังนั้น นอกจากคณบดีจะมีความคิดริเริ่มในการทำงานที่ดีแล้ว การติดตามดูแลประสานงานให้ผู้ร่วมงานทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีการประเมินผลงานและแจ้งผลงานให้ผู้ร่วมงานทราบถึงคุณภาพของผลงานที่ผู้ร่วมงานได้กระทำไป เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งของพฤติกรรมผู้นำของคณบดี เช่นกัน

ส่วนพฤติกรรมด้านจินตนาการนั้น เมื่อพิจารณาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณบดีต่างกัน พฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้านจินตนาการที่มีความจำเป็นมากรายข้อ ได้แก่ คณบดีหาโอกาสรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.77) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.40) คณบดีนำข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานไปปฏิบัติ พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (3.60) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.42) คณบดีหาโอกาสพบปะสังสรรค์กับผู้ร่วมงาน พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับมาก (4.08) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ระดับพอสมควร (3.40) พฤติกรรมผู้นำด้านจินตนาการนี้เป็นการแสดงออกของผู้ที่เอื้ออาหารต่อผู้ร่วมงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นมิตร ความเชื่อถือไว้วางใจ ความสัมพันธ์มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนความอบอุ่น สอดคล้องกับความเห็นของ อัมพิกา ไกรฤทธิ (2522) ที่ว่า การที่

ผู้บริหารจะสามารถจูงใจ หรือทำให้บุคลากรในหน่วยงานของตนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความจริงใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างจริงใจ เป็นการสร้างสัมพันธอันดี การให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มอกเต็มใจนั้น เป็นการแสดงออก ซึ่งน้ำใจอันดีงามนับเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งประการหนึ่งในการเอาชนะจิตใจผู้อื่น

3. สภาพการณ์ของคณะวิชา ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างคณาบดีกับผู้ ได้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณาบดี และ บรรยากาศของคณะวิชา Owen (1981) กล่าวว่า ปัจจัยด้านสภาพการณ์น่าจะเป็นตัว แปรอิสระในการกำหนดพฤติกรรมของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมากกว่าความรู้สึกนึกคิด ที่ศันคติและพฤติกรรมของผู้นำเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างคณาบดีกับผู้ได้บังคับบัญชา ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคณาบดีกับผู้ได้บังคับบัญชาของคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 9 แห่ง ปรากฏอยู่ในระดับมาก และจำนวน 1 แห่ง ปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร เมื่อพิจารณา คณาบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณาบดีต่างกัน ความสัมพันธ์ ระหว่างคณาบดีกับผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความจำเป็นแม้กรายข้อ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ได้บังคับบัญชาประสานงานร่วมมือกันทำงานด้วยความสร้างสรรค์ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ย ปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.83 และ 3.57) ผู้ได้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือและ สนับสนุนการทำงานของคณาบดี พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (4.08 และ 3.60) คณาบดีให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (4.39 และ 4.00) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ร่วมงานนี้ เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ มากที่สุด ที่จะกำหนดอำนาจและอิทธิพลของผู้นำ เพราะถ้าหากความสัมพันธ์ดี ผู้ร่วมงาน ยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติตามผู้นำ ผู้นำจะอาศัยโครงสร้างของงานและอำนาจใน ตำแหน่งน้อยมาก แต่ในทางตรงกันข้ามสถานการณ์ดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้นำได้ น้อยมาก (Fiedler, 1976)

โครงสร้างของงานในคณะวิชา ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของงานในคณะวิชาของคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 1 แห่ง ปรากฏชัดเจนมาก และจำนวน 9 แห่ง ปรากฏชัดเจนพอสมควร เมื่อพิจารณาคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณะต่างกัน โครงสร้างของงานในคณะวิชาที่มีความจำเป็นมาก รายชื่อ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของงานในคณะวิชาไว้อย่างชัดเจน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. ปรากฏชัดเจนมาก (3.83) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏชัดเจนพอสมควร (3.40) การระบุขั้นตอนการทำงานในคณะวิชาไว้เหมาะสม พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. ปรากฏชัดเจนมาก (3.58) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏชัดเจนพอสมควร (3.34) การแบ่งสายงานไว้เป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏชัดเจนมาก (3.93 และ 3.71) สามารถประเมินผลงานได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏชัดเจนพอสมควร (3.27 และ 3.02) สรุปผลการดำเนินงานที่จัดทำไปแล้วให้ผู้ร่วมงานทราบ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏชัดเจนพอสมควร (3.18 และ 2.97) มีข้อกำหนดผลงานที่มีประสิทธิภาพไว้ชัดเจน พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏชัดเจนพอสมควร (3.20 และ 2.91) สำหรับสาเหตุที่คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีการกำหนดเป้าหมายของงานในคณะวิชาไว้อย่างชัดเจน และการระบุขั้นตอนการทำงานในคณะวิชาไว้เหมาะสม ปรากฏลักษณะต่าง ๆ นี้ชัดเจนพอสมควรนั้น อาจเนื่องมาจาก ภารกิจหลักของคณะวิชา อันได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้น คณะวิชาสามารถกำหนดเป้าหมายของงานในคณะวิชาได้อย่างชัดเจน คือ การผลิตบัณฑิต และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่วนงานทางด้านการศึกษาและการบริการทางวิชาการนั้น จะมีสถาบันวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแลนโยบาย การพิจารณาโครงการ และการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในด้านการศึกษาและการบริการวิชาการให้แก่คณะต่าง ๆ สิ่งนี้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้โครงสร้างของงานในคณะวิชาในด้านต่าง ๆ จึงปรากฏชัดเจน

พอสมควร สอดคล้องกับแนวคิดของ Fiedler และ Garcia (1987) ที่กล่าวว่า โครงสร้างของงาน หมายถึง ระดับความชัดเจนของงานโดยสามารถอธิบาย ชี้แจง เป้าหมายของงานและวิธีการในการปฏิบัติงานที่ผู้มารับผิดชอบอยู่ สถานการณ์ที่เอื้อต่อผู้นำ จะลดลงหากมีความคลุมเครือและไม่มีความแน่นอน

อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดี ผลการวิจัยพบว่า อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ จำนวน 7 แห่ง คณบดีใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 แห่ง ปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร เมื่อพิจารณาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณบดีต่างกัน อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีที่มีความจำเป็นมารายชื่อ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ คณบดีเสนอการให้รางวัลความดีความชอบแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.60) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.00) คณบดีมอบหมายการทำงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.83) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.45) คณบดีเสนอชื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งระดับคณะวิชาและมหาวิทยาลัย พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.85) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (3.34) คณบดีเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือหาหนทางแก้ไขการทำงาน พบว่า คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับมาก (3.77) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏอยู่ในระดับพอสมควร (2.88) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. ได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากคณบดีเป็นบุคคลรุ่นแรกที่เข้ามาพร้อมก่อตั้งคณะวิชา และในระบบของมหาวิทยาลัยไม่เน้นในเรื่องของอำนาจ อำนาจที่ใช้โดยตรงไม่ควรนิยม อำนาจจะมาจากความเคารพนับถือซึ่งได้มาจากคุณงามความดีที่คณบดีสั่งสมมา คณบดีอยู่ในคณะวิชาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งคณะจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานาน จึงสามารถมอบหมายการทำงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ตรงตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล สามารถพิจารณาเสนอการให้รางวัลความดีความชอบหรือ

ให้คำปรึกษาหารือหาหนทางแก้ไขการทำงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม สำหรับ
 คณะที่กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปยังภาควิชา พบว่า คณะศึกษาศาสตร์
 สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏ
 อยู่ในระดับมาก (4.00 และ 3.54) ซึ่งสอดคล้องกับอุดมคติของมหาวิทยาลัยที่ว่า
 มหาวิทยาลัยจะต้องมีเสรีภาพทางวิชาการและมีความเป็นอิสระ โดยมีอาจารย์เป็นผู้รู้ผู้
 เชี่ยวชาญ มีความอิสระในการดำเนินงานตามหน้าที่ของตน (วิจิตร ศรีสอาน, 2518)

บรรยากาศของคณะวิชา ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศของคณะวิชา
 ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่งเป็นแบบปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญสิทธิ์
 บัวบาน (2526) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา กับ
 บรรยากาศองค์การของภาควิชาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าบรรยากาศของ
 องค์การของภาควิชาในทุกคณะวิชาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยส่วนรวมมีบรรยากาศ
 องค์การแบบปรึกษา เมื่อพิจารณาคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็น
 คณะดีต่างกันและบรรยากาศของคณะวิชาแบบปรึกษาเป็นรายชื่อ พบว่า คณะศึกษาศาสตร์
 สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีค่าเฉลี่ยปรากฏเป็นแบบ
 ปรึกษา ได้แก่ ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกอิสระค่อนข้างมากที่จะพูดกับคณะดีเกี่ยวกับเรื่องงาน
 (3.31 และ 3.17) การตัดสินใจในการดำเนินงานของคณะวิชาอยู่ที่คณะดีในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 กับนโยบายและมอบหมายให้ผู้ร่วมงานตัดสินใจมากขึ้น (3.33 และ 2.97) การกำหนด
 จุดมุ่งหมายของคณะวิชา โดยให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมกันแล้วคณะดีเป็นผู้กำหนด
 (3.29 และ 2.82) ซึ่งการบริหารงานแบบปรึกษานั้นมีลักษณะที่เด่นชัดคือ ผู้บริหารมี
 ปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน โดยการสนทนาเป็นการส่วนบุคคลและมีการพบปะกันแบบไม่เป็นทาง
 การอีกด้วย (Astin, 1980)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะความเป็นคณะดีศึกษาศาสตร์กับประสิทธิผล
 ของคณะวิชา ตามความคิดเห็นของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ผลการวิจัย
 พบว่า คุณลักษณะของคณะดีทางสังคมและทางบุคลิกภาพกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา
 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 7 แห่ง และมีความสัมพันธ์กัน
 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 แห่ง คุณลักษณะของคณะดีทางส่วนบุคคลกับความมี
 ชื่อเสียงของคณะวิชา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 6 แห่ง

และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 4 แห่ง และคุณลักษณะของคณบดีทางกายกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 5 แห่ง พฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้าน โครงสร้างการวิเริ่มกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 8 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 2 แห่ง และพฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้านจินตอาทรกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 6 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 4 แห่ง สภาพการณ์ของคณะวิชาด้าน โครงสร้างของงานในคณะวิชากับความมีชื่อเสียงของคณะวิชา มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 8 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 2 แห่ง สภาพการณ์ของคณะวิชาด้านบรรยากาศของคณะวิชากับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 7 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 3 แห่ง และสภาพการณ์ของคณะวิชาด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีกับความมีชื่อเสียงของคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 5 แห่ง

พบว่า คุณลักษณะของคณบดีทางกายและทางบุคลิกภาพ กับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 7 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 3 แห่ง คุณลักษณะของคณบดีทางสังคมและทางส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 6 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 4 แห่ง พฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้าน โครงสร้างการวิเริ่มและด้านจินตอาทรกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 8 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มียุทธศาสตร์ทางสถิติ จำนวน 2 แห่ง สภาพการณ์ของคณะวิชาด้านบรรยากาศของคณะวิชากับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้ง 10 แห่ง สภาพการณ์ของคณะวิชาด้านความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา โครงสร้างของงานในคณะวิชา และ

อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณบดีกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 8 แห่ง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 2 แห่ง

ภาวะความเป็นคณบดีเป็นกระบวนการที่คณบดีโน้มน้าวชักจูงใจหรือการเป็นตัวอย่างชักจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชามุ่งมั่นปฏิบัติตามทิศทางของวัตถุประสงค์ของคณะวิชา ให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งก็คือความสำเร็จของหน่วยงานในการดำเนินภารกิจของคณะให้ลุล่วงไป อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ในแต่ละสถาบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่า องค์ประกอบภาวะความเป็นคณบดีด้านคุณลักษณะของคณบดีทางสังคมและทางบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลของคณะวิชาด้านความมีชื่อเสียงของคณะวิชา และด้านคุณลักษณะทางกายและทางบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy และ Miskel (1982) และผลการวิจัยของ สมใจนึก วรวิณ (2528) องค์ประกอบภาวะความเป็นคณบดีด้านพฤติกรรมผู้นำของคณบดีด้านโครงสร้างการริเริ่มมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลของคณะวิชาด้านความมีชื่อเสียงของคณะวิชา และด้านโครงสร้างการริเริ่มและด้านจินตนาการมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของ Halpin (1966) และผลการวิจัยของ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2532) องค์ประกอบภาวะความเป็นคณบดีด้านสภาพการณ์ของคณะวิชาด้านโครงสร้างของงานในคณะวิชา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลของคณะวิชาด้านความมีชื่อเสียงของคณะวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของ Fiedler และ Garcia (1987) และผลการวิจัยของ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2532) และด้านบรรยากาศของคณะวิชาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชา สอดคล้องกับแนวคิดของ Astin (1980) และผลการวิจัยของ บุญสิทธิ์ บัวบาน (2526)

5. ประสิทธิผลของคณะวิชาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่มีระดับภาวะความเป็นคณบดีต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ในด้านคุณลักษณะของคณบดีแต่ละด้านของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏอยู่ในระดับมาก ด้านพฤติกรรมผู้นำของ

คณะบดีแต่ละด้านของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์
 สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพการณ์ของคณะวิชา ด้านความ
 สัมพันธ์ระหว่างคณะกับผู้ได้บังคับบัญชา ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และ
 คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างของงานใน
 คณะวิชาและอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของคณะบดี ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก.
 ปรากฏอยู่ในระดับมาก และของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏอยู่ในระดับ
 พอสมควร และด้านบรรยากาศของคณะวิชาของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก.
 และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏเป็นแบบปรักษา และจากการวิเคราะห์
 ผลการวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างภาวะความเป็นคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์กับ
 ประสิทธิภาพของคณะวิชาตามความเห็นของอาจารย์ พบว่า สภาพการณ์ของคณะวิชาด้าน
 โครงสร้างของงานในคณะวิชา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความมีชื่อ
 เสียงของคณะวิชา และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีโครงสร้างของงานใน
 คณะวิชา ปรากฏอยู่ชัดเจนมาก ส่วนคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ปรากฏอยู่
 ชัดเจนพอสมควร จึงมีผลให้ความมีชื่อเสียงของคณะวิชาทั้ง 2 แห่ง มีความแตกต่างกัน
 โดยพิจารณาในรายข้อ ได้แก่ บัณฑิตศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชั้นครู
 บัณฑิตศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่จบออกไปแล้วมีความภาคภูมิใจ อาจารย์ได้รับเชิญ
 จากหน่วยงานภายนอกไปเป็นวิทยากรหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะบดีเป็นที่รู้จักและยอมรับ
 ในแวดวงวิชาชีพศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ และคณะวิชา มีการจัดประชุมทางวิชาการระดับ
 ชาติและนานาชาติ และพบว่าสภาพการณ์ของคณะวิชาด้านบรรยากาศของคณะวิชา มีความ
 สัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาและคณะ
 ศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ทุกแห่ง มีบรรยากาศของคณะวิชาเป็นแบบปรักษา จึงทำให้ความ
 พึงพอใจของสมาชิกในคณะวิชาศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. และคณะศึกษาศาสตร์
 สถาบันการศึกษา ข. ไม่แตกต่างกัน

สำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์ของคณะวิชาแต่ละด้านในปีการศึกษา 2532 ถึง
 2535 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าในด้านการผลิตบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
 สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวนนิสิตนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้
 ในหลักสูตร มีจำนวน 82 คน และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 27 คน

คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวนอยู่สูงเนื่องจากนิสิตนักศึกษาในบางสาขาวิชาเอก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ต้องไปเรียนวิชาเอกเฉพาะด้านในคณะวิทยาศาสตร์ ร่วมกับนิสิตนักศึกษาคณะวิชาอื่น ๆ ซึ่งพื้นฐานความสามารถในการเรียนของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีอยู่ต่ำกว่า ทำให้ไม่สามารถสอบผ่านกระบวนวิชาบังคับพื้นฐานได้ตามกำหนด ส่งผลให้นิสิตนักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้ ส่วนคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. ประสบปัญหาที่จะเรียนร่วมกับคณะวิชาอื่น ๆ เช่นกัน จึงจัดการเรียนการสอนทุกสาขาวิชาเอกภายในคณะวิชาเอง เป็นผลให้ปัญหานิสิตนักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีจำนวนอยู่น้อยกว่า ในด้านการวิจัยพบว่า จำนวนงานวิจัยของอาจารย์ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 38 เรื่อง (อัตราส่วนของจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนงานวิจัย เท่ากับ 2 คน ต่อ 1 เรื่อง) และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 4 เรื่อง (อัตราส่วนของจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนงานวิจัยเท่ากับ 14 คน ต่อ 1 เรื่อง) จำนวนงบประมาณการวิจัยที่ได้รับของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 828,300 บาท (อัตราส่วนของจำนวนงบประมาณการวิจัยต่อจำนวนอาจารย์เท่ากับ 9102.19 บาท ต่อ 1 คน) และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 153,485 บาท (อัตราส่วนของจำนวนงบประมาณการวิจัยต่อจำนวนอาจารย์เท่ากับ 2790.63 บาท ต่อ 1 คน) จำนวนงานวิจัยที่ไม่เสร็จตามแผนงานที่กำหนด คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 27 เรื่อง (ร้อยละ 71.05) และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 75.00) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวนงบประมาณและโครงการวิจัยจำนวนมากกว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. เนื่องจากคณบดีจัดสรรงบประมาณการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายจ่ายเงินรายได้ ในด้านการบริการวิชาการ พบว่า จำนวนโครงการบริการวิชาการ ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 41 โครงการ (อัตราส่วนของจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการเท่ากับ 2 คน ต่อ 1 โครงการ) และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 11 โครงการ (อัตราส่วนของจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนโครงการบริการวิชาการเท่ากับ 5 คน ต่อ 1 โครงการ) จำนวนงบประมาณการบริการวิชาการที่ได้รับ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน

495,000 บาท (อัตราส่วนของจำนวนงบประมาณการบริการวิชาการต่อจำนวนอาจารย์เท่ากับ 5439.50 บาท ต่อ 1 คน) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 348,839 บาท (อัตราส่วนของจำนวนงบประมาณการบริการวิชาการต่อจำนวนอาจารย์เท่ากับ 6342.52 บาท ต่อ 1 คน) จำนวนบุคคลที่เข้ารับการบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 2,100 คน (อัตราส่วนของบุคคลที่เข้ารับการบริการวิชาการต่อจำนวนอาจารย์เท่ากับ 24 คน ต่อ 1 คน) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 1,190 คน (อัตราส่วนของบุคคลที่เข้ารับการบริการวิชาการต่อจำนวนอาจารย์เท่ากับ 22 คน ต่อ 1 คน) คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่ละภาควิชา ดำเนินการจัดโครงการบริการวิชาการ โดยทางคณะวิชาจะสนับสนุนงบประมาณให้ และในส่วกลางของคณะวิชา จะจัดการประชุมสัมมนาวิชาการ เป็นประจำทุกปีการศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 โครงการ ในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่าจำนวนชมรมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ของคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 8 ชมรม และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 7 ชมรม คณะวิชามีนโยบายสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในชมรมต่าง ๆ ตามความต้องการและความสนใจของนิสิตนักศึกษาเอง ส่วนชมรมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ชมรมดนตรีสากล ชมรมนาฏศิลป์และดนตรีไทย ชมรมศิลปวัฒนธรรม ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมวรรณศิลป์ เป็นต้น ส่วนจำนวนโครงการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ก. มีจำนวน 3 โครงการ และคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการศึกษา ข. มีจำนวน 4 โครงการ โครงการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นโครงการกิจกรรมประจำปีของฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาของคณะวิชา ร่วมกับสโมสรนิสิตนักศึกษาของคณะวิชา. จัดการดำเนินงาน สำหรับโครงการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมบายศรีสู่ขวัญรับน้องใหม่ กิจกรรมแห่เทียนจำนำพรรษา กิจกรรมวันลอยกระทง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายมาแล้วแต่ต้นนั้น ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะสองประการคือ

1. ข้อเสนอแนะต่อคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ และการบริหารงานของคณะวิชา
 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในโอกาสต่อไป
1. ข้อเสนอแนะต่อคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์และการบริหารงานของคณะวิชา

ผลการวิจัยภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่สัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของคณะวิชาสามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ ดังรายละเอียดดังนี้

1.1 คุณลักษณะของคณบดี คณบดีควรมีสุภาพแข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ถ้ามีสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงแล้วจะทำให้หงุดหงิดและอารมณ์เสียได้ง่าย ซึ่งเป็นอุปสรรคในการทำงาน ความอาวุโสจะบอกประสบการณ์การทำงานได้อย่างหนึ่ง คณบดีควรมีประสบการณ์ในการบริหารในระดับต่าง ๆ มาบ้าง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ที่สามารถปฏิบัติได้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งของคณบดี ดังนั้นคณบดีต้องมีลักษณะมุ่งอนาคต โลกทัศน์กว้าง มองการณ์ไกล คณบดีจำเป็นต้องมีบารมีทางวิชาการเป็นที่พึ่งพาได้ คณบดีมีวุฒิการศึกษาสูง และมีตำแหน่งทางวิชาการสูงเป็นคุณลักษณะสำคัญในภูมิหลังของคณบดี ทั้งนี้เพราะว่าคณบดีจะต้องใช้ความสามารถ ความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้านวิชาการ จนทำให้มีความเหนือกว่าในทางเขาวนปัญญา และความเป็นนักวิชาการ ซึ่งจะเสริมบุคลิกภาพและพฤติกรรมผู้นำให้เด่นชัดขึ้น คณบดีควรแสดงตนเป็นตัวอย่างของความเป็นครู มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชั้น ความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม และการแสดงออกถึงความมีคุณธรรม เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งเช่นกัน สำหรับผู้บริหารทุกระดับในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน

1.2 พฤติกรรมผู้นำของคณบดี ในสภาพการณ์ของคณะวิชาโดยทั่ว ๆ ไป

แล้ว คณบดีควรมีลักษณะมุ่งงาน คณบดีเมื่อเข้ารับตำแหน่งจะถูกคาดหวังจากสมาชิกในคณะว่าจะมีงานอะไรใหม่เกิดขึ้นจากตัวคณบดี มีมุมมองที่ต่างออกไป เมื่อเป็นเช่นนี้จำเป็นจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนที่จะเข้ามารับตำแหน่ง การศึกษาดูงานการจัดระบบการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศจะเป็นประโยชน์มาก เพราะในแต่ละระบบจะปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ของแต่ละระบบนั้น ๆ ได้ดีที่สุด การนำข้อดีแต่ละแห่งมารวบรวมปรับใช้จะเป็นสิ่งที่ได้ประโยชน์ไม่เสียเวลาลองผิดลองถูก เกิดความคิดริเริ่มจะขยายงานต่อ ก่องานใหม่ได้ คณบดีควรสำรวจศักยภาพของคณะวิชาของตน โดยมองย้อนไปในอดีต พัฒนาการของคณะ ปรัชญา นโยบาย เพื่อมากำหนดอนาคตว่าจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เกิดผล มุ่งแนวโน้มทางการศึกษา คณะวิชาของตนจะเข้าไปอยู่ตรงไหน เสริมบทบาทได้อย่างไรบ้าง คณะวิชาคงไม่สามารถเด่นดังไปได้ทุกเรื่อง คณบดีจะต้องมองศักยภาพของตนเองให้รู้แจ้ง และพัฒนาตรงจุดนี้ให้เกิดความเด่นดังได้ โดยที่คณบดีติดตามดูแลให้ผู้ร่วมงานทำงานเต็มกำลังความสามารถและประเมินคุณภาพผลงานที่ทำเสร็จแล้ว ว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งการประเมินคุณภาพผลงานนั้นไม่ถึงขนาดการให้ลำดับชั้นเพราะถ้าคณบดีติดตามงานเป็นระยะ ดูความก้าวหน้าได้ผลตรงตามเป้าหมาย ตรงตามระยะเวลาในแผนการดำเนินงาน เมื่อเกิดปัญหาขึ้นให้คำปรึกษาหารือแก้ไขขณะดำเนินงาน เมื่อเป็นเช่นนี้ การประเมินผลจะไม่ลำบาก คณบดีควรแจ้งผลงานที่ได้รับให้ผู้รับผิดชอบทราบทุกครั้ง อาจจะให้คำแนะนำในด้านจุดอ่อน แต่ไม่ควรชี้หรือตำหนิถึงข้อบกพร่อง สังคมคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์มีลักษณะความเป็นอยู่แบบไทย เอื้ออาทรนับถือเรื่องพี่เรื่องน้อง แต่มีข้ออยู่แบบตามสบาย คณบดีคอยให้ความสนับสนุนผู้ร่วมงานในการทำงาน แต่ไม่ใช่ลักษณะคอยเอาใจหรือประคบประหงม เพราะอาจารย์ทุกคนมีความรู้สึกในเรื่องศักดิ์ศรี การคอยประคบประหงมมองแล้วเหมือนกับอาจารย์ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ คณบดีควรสนับสนุนอาจารย์ที่มีพลังอยากจะทำงานอย่างเต็มที่แม้ในบางครั้งงบประมาณจะมีจำกัดก็ตาม

1.3 สภาพการณ์ของคณะวิชา คณบดีที่ได้รับตำแหน่งควรได้มาด้วยวิธีการสรรหา มิใช่ได้มาด้วยวิธีการทางการเมือง ต้องไม่พะวงในเรื่องของพวกพ้อง การดำเนินงานของคณะวิชาต้องยึดงานเป็นที่ตั้ง แล้วดูตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เหมาะสมและสนใจในงาน ความเสมอภาคและยุติธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างคณบดีกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในเกณฑ์ดี กลุ่มต่าง ๆ ในคณะวิชาจะมีการประสานงานร่วมมือกัน

ทำงานด้วยความสร้างสรรค์ คณบดีควรให้ความสัมพันธ์สนิทสนมกับบุคคลทุกระดับ มีความจริงใจ กลุ่มสมาชิกที่ชื่นชมคณบดี คณบดีควรตอบสนอง ถ้าเป็นกลุ่มที่ผิดหวังคณบดีต้องแสดงตัวว่าเรามีได้เป็นคนละเอียด พร้อมที่จะทำงานด้วย ทำความเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ถือเป็นเรื่องจำกัด และให้เขาเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ คณบดีควรตระหนักอยู่เสมอว่าสมาชิกในคณะวิชาเป็นผู้ร่วมงาน เป็นเพื่อน ไม่ใช่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ถือว่าตนเองมีอำนาจ อำนาจจะมาจากความเคารพนับถือซึ่งได้มาจากคุณงามความดีที่คณบดีสั่งสมมา ระบบมหาวิทยาลัยการบริหารควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปด้วยกัน การให้คุณของคณบดีจะอยู่ในรูปสนับสนุน มอบหมายงานให้ทำ ยกย่องคนดีสนับสนุนคนดี การให้โทษควรอยู่ในรูปการแก้ไขมากกว่า สำหรับโครงสร้างของงานในคณะวิชาจะถูกกำหนดโดยแผนพัฒนามหาวิทยาลัย แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 คณะวิชาจะต้องมีการแบ่งสายงานและการกำหนดเป้าหมายของงานไว้อย่างชัดเจน และต้องปฏิบัติงานให้ทันกับงานที่บรรจุอยู่ในแผน บรรยากาศของการทำงานควรเป็นลักษณะของเพื่อนร่วมงานที่แต่ละคนได้คิดได้แสดงออกได้ทำในสิ่งที่เขาสนใจ ใช้ความร่วมมือการวางแผนร่วมกันในการทำงาน แนวโน้มจะเป็นประชาธิปไตย คณบดีควรมีการปรึกษากับทีมบริหารเพื่อความมั่นใจในการตัดสินใจ อาจจะขอความคิดเห็นคณะกรรมการประจำคณะ เพื่อความรอบคอบขึ้น และเพื่อได้รับการสนับสนุนในการทำงานมากขึ้น การคัดค้านที่เป็นเรื่องวิกฤต ควรมีการพิจารณา ปรึกษาหารือใหม่ โดยหาข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบการพิจารณา การไว้ใจซึ่งกันและกันเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างบรรยากาศของคณะวิชา

1.4 ประสิทธิภาพของคณะวิชา ถ้าคณะวิชาที่มีชื่อเสียง ความสนใจของบุคคลที่จะเข้าศึกษาจะมีมาก บัณฑิตที่จบออกไปแล้วมีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจจากผู้ใช้นิตินิยมเก่าสร้างชื่อเสียงในวิชาขึ้นครุ คุณภาพของอาจารย์ โดยผลิตผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับทั้งตำราทางวิชาการและงานวิจัย อาจารย์ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญให้กับหน่วยงานภายนอก คณบดีสามารถแสดงความคิดเห็นทางการศึกษาต่อสังคมต่อประเด็นสำคัญ ๆ ในแวดวงการศึกษาชาติ เป็นที่รู้จักและยอมรับในแวดวงวิชาการศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ทำให้สมาชิกในคณะวิชามีความรู้สึกภูมิใจว่าไปไหนมีคนยอมรับ คณะวิชาควรมีการจัดการประชุมทางวิชาการระดับท้องถิ่น ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ การจัดการประชุมวิชาการ

ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีโครงการร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันหรือหน่วยงานภายนอก ทั้งในและต่างประเทศ การผลิตบัณฑิตออกไปนั้นควรมีบุคลิกเฉพาะ นักเอาเบาสู้ มีระเบียบวินัย สามารถเรียนรู้งานได้เร็ว โลกทัศน์กว้าง ใฝ่หาความรู้ มีคุณธรรมประจำใจ คณบดีต้องคอยช่วยเหลือ จัดการศึกษาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาตัวนิสิตนักศึกษาให้มีความรู้ จัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเพื่อให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ สนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อให้ นิสิตนักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียน จบตรงตามเวลาในหลักสูตร สนับสนุนอาจารย์ให้ทำการวิจัยจำเป็นต้องอาศัยทั้งปริมาณและคุณภาพ เพราะงานวิจัยที่มีคุณภาพเกิดได้จาก อาจารย์จะต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยมามาก การวิจัยควรเป็นการวิจัยดำเนินการ ตามแผนแม่บทของคณะ การวิจัยควรดำเนินการในลักษณะที่เป็นเรื่องราวต่อเนื่องจนผลที่ได้รับจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติได้ การให้บริการวิชาการควรเน้นในเรื่องที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพัฒนาบุคคล หรือกลุ่มบุคคล สอดคล้องต่อความจำเป็นและความต้องการในสถานการณ์ปัจจุบัน ส่วนใน ด้านศิลปวัฒนธรรมจะมี 2 ลักษณะคือศิลปวัฒนธรรมที่แสดงความเป็นเจ้าของในเชื้อชาติและชนชาติ และการผสมผสานกลมกลืนระหว่างศิลปวัฒนธรรมที่ต่างกัน ความแปลกแยกในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมจะมีมากขึ้น แต่การถ่ายทอดและการยอมรับจะมีมากขึ้น คณบดีควรจัด กิจกรรมนิสิตนักศึกษาในรูปการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศชาติ รณรงค์ให้สมาชิกในคณะวิชามีความร่วมมือนร่วมใจในกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา และกิจกรรมทางวิชาการของคณะ คณบดีควรจะพบสมาชิกเป็นกลุ่มย่อย เยี่ยมภาควิชาทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ จะทำให้ได้รับรู้ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกในคณะวิชา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในโอกาสต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะความเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ และประสิทธิผลของคณะวิชาในรูปการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาจจะพิจารณาศึกษาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ที่อยู่ในตำแหน่งคณบดี 2 วาระ ติดกัน

2.2 ควรมีการศึกษาหาเกณฑ์ของตัวบ่งชี้ภาวะความเป็นคนปกติคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์และประสิทธิผลของคณะวิชาในแต่ละด้าน

2.3 ควรมีการศึกษาว่าองค์ประกอบภาวะความเป็นคนปกติคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ในด้านใดที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของคณะวิชา โดยแท้จริง เพื่อจะได้นำไปสู่ การพัฒนาภาวะความเป็นคนปกติได้อย่างถูกต้อง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย